

N°. 3.

Pirmdeenä 15. (27.) Janwar

1868.

Rahditajs.

Cefkfemmes finnas. No Rihgas: Gubernatora arfazi-fchanab, fuggu aiseefchana, deenestneetu lahde, peepefcha dmemefchana. No Pehterburgas: lahfas Keifera familija. No Pinnu semmes: Darbs trubkumu zeesdameem.

Ahrjemmes finnas. No Berlines: larra jaufmas. No Ehf-reitu waltes: Maksimiliana lihkis pahrewests un paglabbabis. No Lembergas: Pohlu dumpyneeki. No Italias: Ministeru darlefchanas un pabr pahwesta larra-fpehtu. No Franzijs: Karra jaufmas, feifera tehwa brahla dehs un bads Alschibre. No Englandes: Pabr Abifstiniju. No Schweizu f. Pohlu behgti. No Turku waltes: Krohna mantofchanas liffums un Randijas larsch. No Seemel-Amerikas: Ka taggad tur eet.

Grahmatu finna. Reganais fleptawa. Ehrmiga subdftba. Par fannu. Wiffefchana. Undeles finnas. Pabr islohetahm sprozentu naudas biketebm. Sluddinafchanas.

Cefkfemmes finnas.

No Rihgas. Dfirnam, ka muhfu mihtohts un augfti-zenihts Widsemmes ziwil-gubernators Dr. v. Dettingen no fawa augfta ammata effoht atfazzhees.

Baur to flapju leetainu laiku, kas mums schinnis deenäs bija, jubras preefchä leddus til taht no mal-las aisdofhts, ka daschi no teem peelahdeteem fugeem eedrohfehinajufchees us zekku dohtees.

Wehl no Rihgas. Rihgas deenestneetu palihdsibas lahdes preefchneeki fehlojahs, ka maj deenestneeki schinni til lohti derriga beedriba eedohdotees un tapeh; wianni schinni gadda newarejufchi nekah-das gohda-dahwanas isdalliht. Effoht pagahjufchä gadda 45 wezzeem un nespahzigeem deenestneekem waijadsejis palihdsibu sneegt, kas dabhujufchi zitti 1 un zitti 2 rub. par mehnesi, ta ka winneem pa wiffu gaddu izgahjufchi 986 rub. No teem deenedameem beedreem un strahpes naudahm 1867ta gadda eenahfufchi 75 rub. 90 kap. f. Pa wiffu gaddu tillai weens patš jauns beedris peemeldejees, kas jau 18 gaddus deenestä. Preefchneeki tabehl ai-

zina jaunus deenestneekus, lai jel nekawejahs schinni beedriba eedohdotees, kas teem pafcheem ween pat lab-bumu un fwehtibu warr isdohdotees. Beedribas krah-jums taggad wehl irr 23,314 rubli 17 kap. (Pabr fehahs lahdes dibhinafchamu warr laffiht Mahjas weesi Nr. 5, 1856.)

Ka daschas feewinas fawu laiku wehra nellfda-mas, pafchas zaur to leelas isbailēs un behdās ee-kriht, to arri warr nomanniht pee fcha notiffkuma. 24ta Dezemberi pulkst. 4½, no rihta, ta pee Lim-bafchu pilsschinas peeralfstita Kreeweete Aleksandra Dffipowa Murnikowa pahrdangawä netaht no Wahr-tina basnizas us leekzetta pee pafchas polizei-butkas neddetās nahfufe.

No Pehterburgas. Pehterburgas awoife „Su-walid“ 6ta Januari pafsuodinaja, ka 7ta Januari Pehterburga augfta Keifera jeemas-pilli buhfoht lahjas Keifera mahjas meitai, prinzsefi Gigenia Maksimilianowna Romanowski, Leichtenbergas erzo-genei ar to Oldenburgas prinzi Metfander.

No Pinnu semmes. Pinnu semmes un Pehterburgas dsellu-zetta darbu nahlofchä pawaffarä eefahfs. Taggad strahdajohht pee Lemadotes kanala. Lai gan falla usnahfufe 30 grabdus stipra, tomehr taudis pulkeem speedufchees flabt. Algu teem wiff-wairal ismalfajohht ar rudsu milteem preefch maifes. Turpat arri cetaisita lasarete, jo bihtahs, ka flarp tabdeem nomehrdeteem kautineem drihs warr iszeltees neganta tibpus fehrga. — Preeks dsirdeht, ka wiffas malläs preefch teem nabbageem mihlestibas dahwa-nas falassa. — Arri Mahjas weefa apgabdatajt peenemm dahwanas preefch Pinnu semmes trub-kumu zeesdameem, kam patifku te noboht.

Ahrsemmes sinas.

No Berlina. Pruhsehu awises stabsta, la — lai gan pafaula ta runnajoht. — karschs newarohrt wts izseltees schinni laika. So to til tad ween warretu tizzeht, kad diwas leelwaldischanas kristu wirfu kahdai treschai. Neweena walsts Giropa patte no fewis ween ne-effoht til spehzig, la warretu weenu leelu karru west un turklaht arri no fewis nosargahnt tohs zittus, la tahs winnam arri nepaleel par eenaidneeseem. Tadeht tahdai walstei wajagohnt, pirms karru eesahlt, wehl ohtras walsts par draugu, kas katru zittu eenaidneeku aisturra. Ta jau tai karrā ar Kreemu semmi effoht bijis, jo us to fabeedro-juschees neween Franzija ar Englandi, bet arri Turku walsts ar Piemonti, un Ohstreiki apbrunn-juschees stahwejuschi preekschā, lai Kreemi ne-eetu us Italiu un Franziju. — Dahau suhtihits weeneeks Kewade atkal atnahzis Berlinē un ar Pruhsehu waldischanu atkal farunnatees deht apfoblitas Seemet-Schleswigas.

No Ohstreiku walstes. Zitt'reiseja Messikas keisera Maksimiliana, Ohstreiku keisera brahla, lihkis taggad pahrwests Giropā. Tas ar to luggt „Nowara“ pahrnahzis Triestes ohstā tai 16tā (14tā) Janwari un ohtrā deenā no tejenes tuhlin waddihits us Wihi. Wihs tas isdarrihts ar keiserisku gohdu un brangumu, la peenahzahs. Pullst. 8 no rihta wiffas tahs eelas, pa furrāhm lihkis weddams, bijuschas puschfotas ar melneem karrogeem un laudis stahwejuschi beesi faspeeduschees kohpā. Lihka wahgi bijuschī ar frohneem puschfoti, preekschā gahjuschi bistapi un preesteri un no paktatas erzoga familija un zitti leelmanni un wihspehdigi karrā-wihri. Laiks bijis brihnum jauks. Us bahnuš tas aishahzis pullst. 1 un pa dselšu-zellu 17tas Janwar waklarā tas nowests Wihe, fur to 18tā Janwar ar leelu gohdu keisera familijas kappōs Kapuzineeschu basnizā paglabbaja. Tē tad lai nu dufs tas wihs, pahr kuru sawā laika daudis tiffa runnahits pa wiffahm awisehm; tas bij us tahku pafaulas mallu gahjis, jaunu walstibu dibbinahnt, to nesinnadams un nezere-dams, la schi laiziga gohdiba til ahtri nihks un gallu nems. Winna laulahits draugs, keisereene Scharlotte Belgijā pee saweem wezakeem wahrgst prahta wahjibā, kas arri til zaur to winnai usnahza, la leelas firds-fahpes tai uskritta pahr to nihstoschū gohdibu. Lihds schim winna nelo nesinnaja pahr sawa laulata drauga nelaimi; bet kad nu taggad winnai pahr to stabstijuschī, tad gan leelas firds-fahpes to fagrahbuschas un ta fahfufe gauschi raudahnt. Bet drih atkal fanehmusehs un teifufe, la jau preeksch kahda laika winnas firds leelu nelaimi effoht paredsejuse. Tad ta prassijuse, lai dohdohnt truhw-drehbes. — Messikas awises pahr scho nelaimigu keiseru stabsta tā: 10tā Nowemberi (29tā Oktbr.) tas effoht ar dampfuggi „Nowara“ no Messikas zellā dewees us Giropu. Wianu waldischana

effoht pahr to gahdajuse, la wihs tas notizzis ar preekschjigu gohdu. Keisera lihkis effoht us to labbako eesahtohts, la warroht satruhdeschanai pretti stabweht un tas til daudis ween effoht pahrwehrtees, zil katris lihkis pehz mirschanas pahrwehrteschahs. Ahristi, kas to darbu strahdajuschī, effoht wiffu pehz labbakahs firds-apsinnaschanas isdarrijuschī. Lihkis patz effoht apgehrtōs melnās drahnās un duffoht us melna samta spilwena. Sahrts effoht flunstigi isstrahdahits no rohshu-kohka un us wahka tam krusst, kam apfahrt pufku-lappas. Lai gahs nemas newarretu preeksch, tad schis sahrts effoht eeliks alwa sahrkā un tas atkal wehl treschā no zeedru kohka taistā stiprā sahrkā eeliks. Preeksch aismeschanas us ohstu effoht pawiffam sawadi wahgi buhweti un tā wiffadā wihse wianu waldischana effoht pahr to gahdajuse, la lai wihs noteel ar peederrigu gohdu; jo lai gan winneem pahr to wajadsejis turreht nahwes-fohdu, tomehr pehz nahwes wairs nefahds eenaida rubhtums ne-effoht turrans un t. pr. — Bitta Messikas awise daudisina, la daschas dalkas no Maksimiliana lihka — (laikam firds woi zits kas no eelschenes) effoht nosagtas, ko kahds isdarrijis par 15,000 dollareem malkas un schahs dalkas effoht isnihzinatas. Tas saglis effoht zectumā un to buhschoht bahrgi teesahnt. Laikam tas nebuhs wis teesa.

No Lembergās. Ohstreiku walste, raffta tā: Schinnis deenās Galizijā un Pohtu semmes turwafajōs aprinkōs Pohtu behgli landis isdallijuschī Pohtu dumpineeku pasluddinaschanas, ar lo tee grihb Giropas meeram stahdeht. Tee ranga eeteift, la Giropa taggad effoht tahdā buhschanā, la warroht izseltees leels karschs un la pa to laifu tad schee arr' warroht lo isdarriht preeksch fewis. Pirmā schahda fluddinaschana rahdahs buht no teem Pohtu „tehwu semmes draugeem ahrsemme“, kas peederr pee muischneeku fahrtas. Tee nu aishahda us to, la Giropā warroht izseltees karsch Turku semmes deht un tahdā fajulshana warroht lo isdarriht. Tadeht usaizina Pohtus no wiffadahm fahrtahm, lai tee tahdā isdewigā brihdi wišti weenā prahtā fazellotees prett Kreemu semmi. Ohtra fluddinaschana, kas starp laudihm iskaisita, irr islaisita no kahda zitt'reiseja dumpineeku waddona, grahsa Hauke un Ludwiga Burewski. Ta stabsta, la nahfoshā pawaffarā Italiā, Franzijā un zittās semmes laikam iszelschotees dumpis un lai Pohli tadeht fataifotees pee schahdas dumpofchanahs arri buht par palihgeem un t. pr. Schi patte fluddinaschana nofauz Pohtu muischneeku parteju par tehwi-semmes no-deweju un draude prett to atreehtees. Abbas schahs fluddinaschanas parahda, kahds neizdeldejams eenaidstahm daschadahm Pohtu partejahm irr sawā starpā un la ta dalka muischneeku, kas arr' us dumpi dohma, til neprahntigi irr us to wehl rihfotees, kad deesgan labbi reds, la ta winneem pascheem pohstu ween

braude no tabs leelafahs partejas. Sinnams, ka waldischana laudihm peeloßdina, dumpineeku muffinafchanahm pretti stahweht.

No Italios. Taggadeji ministeri, ko presidente Menabrea falaffiis, gan ar itt labbu prabtu tiffuschi usnemti un tadeht zerre, ka tee warreschoht ilgat pastahweht. Wiffi Staleeschi taggad us to pastahwoht, ka ta sinnama Septembara norunna ar Franziju effoht pawiffam atneltama un waijagoht Franziju speest, jaunu norunnu zelt. Ministeri ar tautas weeteeneem lohpä taggad wiffswairaf darbojabs pahr walstis eeffichigu buhschanu. — Pahwests taggad lassoht karraspehku lohpä no wiffadahm tau-tahm un effoht tam schinni brihdi jau 16,000 wihri un wehl arween teefoht derreti klahd no Franzijas, Belgijas, Hollandes, Schweizes, Ithru semmes u. t. pr. Spaneeschu waldischana ween wiinam peedahwajuse wesselu legionu no sewis, bet Antonellis nepenehmis schoreis, to gan warreschoht dabbuht tad, tad waijadeschoht. Bet tad nu effoht ehmt ar scho daschadu tautu zilwefeem un daschadahm wal-lodahm, jo tee weens ar ohtreem neta newarroht farunnatees un patte rihlofchanahs ar teem effoht grubta, jo pee wiffseem waijagoht tulkotajus klahd turreht. Awises te klahd falka, ka pahwests laifam dohmajoht pawaffarä ar Staliju ko eefahlt un to-mehr wiinam no dahwanahm ween japahtteefoht, ar taf nebuht til dauds ne-cenahloht, ka warretu karraspehku jel pufslidhs usturreht. Wiffis tahds falaffihs leels pulks nebuht newarroht pastahweht preefsch weena pascha pulka labbi isrihlotä Staleeschu karras-pulka un t. pr. — Kardinalis Andrea nu ween-reis pee pahwesta ihstu schehlastibu atraddis. 11tä Januari pahwests to fauzis preefschä. Kad Andrea te atfal par jaunu sawus grehtus bij isfazzijis, tad pahwests wiinam aplampa un fauzä par sawu mihtu dehlu. Arri tee abbi zitti kardinaki, kas klahd bij, wiinam aplampa. Berre, ka drihs wiinam arri atdohfchoht sawu bissapu aprinka Sabina un to ihpafschu draudsi Subiako arri atpalkaf.

No Franzijas. Franzuschi raksta, ka pee wiinneem pa wiffu scho laifu to ween runnajoht, ka bes karras newarreschoht wis palikt. Karrera-ministeris effoht fazzijis, ka wiffas malläs Giropä rihlofjotees un ka tahda buhschana newarroht ilgi pastahweht. Karrera-ministerijas isbarritaji runnajoht pahr til leelu karru, til leeliffi, kahds wehl nefad ne-effoht redsehts; — wiffur teefoht runnahs, ka lai kauschu prahs us karrasinnahm fataifahs. Wiffas karras-magastihnes effoht ka peebahstas, wiffas schanstes apbrunnatas un karras-wihru flakli buhschoht taifihd leelu 1,200,000. Bet ar kahdu eenaidneeku gribboht karruht, to neweens wehl nesinnuht. Daschas awises gan runnajoht, ka ar Staliju buhs karruht tapeh, ka ta ar pahwesta laizigu waldischana newarroht faderreht, bet tad pascheem arr nebuhtu nefahda pastahwiba, jo tad drihs warroht Bonaparte tift isdshits un wezza fehniaa

taddiba trohni eemantoht. Ar Pruhfcheem arr taf newarroht karruht, jo tee ne-effoht nefahda wihse wiinam kaitinajuschi. Woi tad tadeht Pruhfchus warroht us karru usajinacht, ka wiinneem atspehrn tahda uswarreschana isdewufschs un ka wiinam semme leela paliktuse? Franzuschi nebuhschoht wis par labbu nemt, saweju affinis isleet til tadeht, ka lai sinnatu, kas taggad spehzigaki, Franzuschi woi Pruhfchi. Woi gribboht Keines-semmes eemantoht? Turrenes eedshiwotaji negribboht wis palikt par Franzuscheem. Woi tad ar Ghtreikeescheem buhschoht karruht? Atfal neta. Ghtreikeescheem effoht beedri un wiinam sinnuht, ka wiinneem tad til sawas Wahzu semmes ween buhtu japaßaude un t. pr. Woi tad ar Kreerou semmi buhs ko eefahlt? Arri ne. Kreerou semmei effoht saws aprehkins un sawa politika, un ja Kreerou semme redsetu, ka schee ar saweem kalmineem pluhzabs, tad ta isdarritu to, ko ta jau fenn preefsch gaddu simteneem effoht nodohmajuse. Wiffu schee tad warroht paspehleht, bet winneht itt nefo. Jo tad Stalija un Pruhfchi scheem paliktu par eenaidneekem, tad Englande arr buhtu eenaidneeks. Ja nu schee warretu uswarreht, tad wezzu wezzo eenaidu few uskrautohs, bet ja paspehletu, tad klahde buhtu neaprehkinam leela. Un par ko to wiffu uskrautees? Tiffai isprohweht tabs jaunas mohdes flintes, woi tabs labbas par tahm wezzahm u. t. pr. Tä nu tee awisneeki wehl dauds runna, negribbedami karru, bet ko waldischana ihsti darrih, to tee nesinn. — Wiffas wiinam awises to ween falka, ka Franzija effoht dikti nemeeriga, jo wiinam keisera gohds effoht dikti grimms zaur to sribdi, to tas turrejis Luffemburgas deht. Wiffi landis taggad dikti ruhzoht: strahdneeki schehlojotees pahr fliktu pelau un leelu dahrdstbu. Lai gan schinni gaddä zaur to israhdischana leela nauda Franzija eenah-luse, tomehr ta pelna til teem kohrtetu un trafteru fainneekem Parihs ween effoht bijuse par labbu un zitteem, ihpafchi us semmehm, wairaf par klahdi. Kad nu fanemmoht lohpä wiffas tabs nepateefas isdohschanas Melkita un Stalija, kur leela klahde ween tiffuse, tad gan warroht dohmahd, ka laudihm ap firdi un t. pr.

Wehl no Franzijas. Keiseram Napoleonam arri behdas ar sawu tehwa brakta dehlu prinzi Napoleonu, ar ko newarr un newarr fatikt weenä prahdä; tas arween wiinam darrifchanas smahde un patlabban gribboht islaist pasluddinafchanu, ar ko winsch no keisera pawiffam atfazzifchotees. Keisers to sinnahd dabbujis, effoht wiinam lizzis teitt, ka, ja winsch to darrifchoht, tad winsch ar ihpafschu pawehleschana pawiffam to atstahdinafchoht tä, ka nefahda laika wiinam dsimmums newarreschoht tift us Franzijas waldineeka krehfla — ja pascha keisera mantineeki isbeigtahs. — Salka, ka prinzis tadeht fliktu prabtu turroht us keisera, ka winsch Stalijai irr prettineeks un — ka sinnam — fehnijsch Wil-

tor's Emanuels irr printſcha gaspaſchas tehns. Pahr to frohna mantofchanu arr prinzim nekahdas leelas behdas, jo keisera paſcha weenigs dehls tahds wahrigs, fa taggad ne floblä newarroht eet. — Wehl zittas raises Franzijas waldischanai tahdas: Alſchibre biſlaps zaur amifehm luhdſoht palihgu preeſch baddu zeeſdameem ſawâ draudſe, kas jau zaur kohlera fehrigu dikti pohſtita, taggad zaur diwu gaddu leelu faufumu un fifſeäu pohſtu effoht leelâ trublumâ. Zau wairak mehneſchus daſchi Arabeeſchi tâpat lâ lohpi pahrtſoht no kohlu lappahm un no ſalnehm, fo laulâ isroht un taggad, kad pee winneem arr ſtipra ſeema eetrabpijuſehs, tee pulkeem miſtoht baddâ. Daudſi luppâtâs gehrbuſchees, eijoht apfahrt un fur tahdu netihru ehdamaju atrohdoht, to tuhlin norihjoht. Al rihtôs zeffmallâs atrohdoht daudſi lihkus, tâ, fa pa 6 mehneſcheem ſahdi 100,000 effoht nomirruſchi, — zil tad nu ſcheem atkal atleefoht atraifnes un bahriini bes apgahdaſchanas.

No Englandes. Englandeefchi taggad paſchi atſiſt, fa to ſtrihdi ar Albiffinijas fehninu Teodoru paſchi ſew peewilluſchi. Preeſch pahri gaddeem Teodorus grahmatu bij rakſtijis Englandes fehnineenei, us fo atbildi gribbejis dabhuht. Englandes leelee lordi wiina rakſtus uſſattijufchi par garru laiku un tiſſam atbildi kawejuſchi, kamehr ta grahmata paſudduſe, fa paſchi neſinn, fur ta palikluſe, fur ne. Teodorus par ſchahdu neewafchanu tâ faſſaittees, fa tuhlin Englandes wehſtneeku Raſſam u eelizzis zeet un tâpat arri tohs zittus Giropeefchus zeetumâ paturrejis. — Taggad nu Englandeefcheem ta pirts dahrgi malſa un Deews ſinn, kad wehl gallâ tiſs. Woi jau ar Teodora pulkeem kohpâ tiſkuſchi, pahr to wehl lihds ſchim nekahdas ſinas naw. Wan warr dohmabt, fa Teodoru uswarrehs, jo tas jau tâ irr apſpeests no ſaweem paſcheem dumpineekeem un zitteem naidigeem ſaimineem. — Zehneefchi arr wehl naw ſawaldami un waldischana atkal wairak farra-pulkus ſubtijufe us Irlandi.

No Schweizu ſemmes. Schweizi rakſta, fa wiina gandrihs nemas newarroht iſturreht ar teem Pohlu dumpineeku behgteem, kas tur wiina ſemme uſturretoees. Daudſi ſchahdi weefi tur uſturretoees ar ſeewu un behrneem un no wiina teefahm arween luhdſoht palihdſibu. Lai nu wiina draudſehm us preeſchu tahdi laudis jo wairak nebuhtu par naſtu, tad angſtala ſemmes waldischana 17tâ Dezemberi iſlaiduſe pawehleſchanu us wiſſahm kantonu waldischanahm, fa wiſſahm tahdahm behgtu familijahm tad, kad nahl pehz jaumas paſſes, buhs praſſiht, lai peerahda 1500 frankus galwoſchanas naudas, to lai pee teefas eemalſa un lai ar rakſteem apſohla, fa us preeſchu nekahdu palihdſibu no Schweizu waldischanas nepraffihs. Galwoſchanas weetâ ſcheem behgteem arri teef wehlehts par Schweizu birgereem palikt, bet tad teem us ſemmem 800 lihds 1500

un pilſſehtâs 2 lihds 3000 franki jaemalſa. Tahdi behgti, kas ne to galwoſchanu nedſ arri birgera naudu warr eemalſabt, tahdi no Schweizu ſemmes pawiffam jaisraida abra. Us tahdu wiſſi tad nu wiſſi tee behgti, kas Bihrikes kantonê miht, effoht iſraidami probjam. Zitti jau effoht iſraiditi nelahdsigas dſihwes deht un zitti tadeht, fa pahr daudſi palaiduſchees nezeltâ. Daudſi no winneem teefoht derreti pahweſta farra-pulkôs un daudſi arri Turku ſalbatôs.

No Turku walſtes. Turku ſultans no ſawas pehrn waffaras reiſofchanas daſchu labbu, fo redſejis, peeminn un grihb pee ſewis eetaiſiht. Wiſſipirmal to frohna-mantineeka liſſumu wiſſch grihb pahrzelt; jo lihds ſchim Turkôs bij liſſums tahds, fa newis ſultana wezzalais dehls par ſultanu palikka tehwa weetâ, bet tas wezzalais dehls no winnu familijas. Tadeht nu wiſſch ſawu brahla dehlu, nelaiſa ſultana dehlu, wiſſabi waijajoht un tam nekaujjoht nemas tahdu mahzibu doht, fa ſultanam waijaga. Wiſſch grihb, fa us preeſchu ſultana dehlam buhs tam mantineekam buht — fa tas zittur wiſſſur noteef. — Tâ pagahjuſchâ gaddâ Parihſe ſultana brahla dehls Murat Effendi — pehz wezza liſſuma tas frohna-mantineeks — ſarunnajees ar Napoleona dehlu, fur abbi wezzee klaht bijuſchi un Napoleons teizis, fa abbeem ſcheem jaunekleem nahlanâ laiâ gruhts ammats effoht preeſchâ. Pahr to ſultans palizzis lohti niſns un kad mahjâ pahrnahzis, tad lâ patz kaunais ſpabrdijees. — Kad Turku ſultans to wezzu liſſumu atmettihs, tad arri wiſſſur zittur Auſtruma ſemme tâpat darrihs, jo pee Turku tizzeem wiſſeem tas patz liſſums. — Kandijâ nemeers atkal jo dikti eededſees un leelweſtram, kas meera-ſarunnas turreht tur nogahjis, waijadſejis no ſawa darba atſtahtees. Miniſteri grihbtoht attektees. Franzijas wehſtneeks Belgradâ Serbeeſchu waldischanu apdraudejis, lai ar farra-trakloſchanahm prett ſultanu noſtahjotees, zittadi teem ne-eefchoht lahgâ; tâpat arr Chſtreiku un Englandes waldischanas darrijufchas. Wo tad lai ſultans behda, kad wiinam tahdas ſehtas preeſchâ?!

No Seemet: Amerikas. Tur naw daudſi jauna fo ſtabſtiht, jo kongreffis, jeb kauſchu teefa ne pawiffam newarr faderreht ar presidenti Dſchonſonu. Dſchonſons wiſſadi darbojahs ar to warru, kas wiinam irr ſawâ ammatâ, bet kongreffis tam daudſi fo atkal isnihzina un tâ tas eet weenadi ween. Kongreffis zittreiſejeem wehrigu walſtneekeem to walfu nepatauj wiſ, fo Dſchonſons labprabt buhtu wehlejis. Effoht tur taggad leels trubhums un bads, ihpaſchi nabbageem Neegereem, kam paſcheem ſawu tihrumu naw. Generalis Grants arri Dſchonſonu jau apnizzis un no farra-ministerijas atteizees un Dſchonſons wiina weetâ eezehlis Stantonu. Par zittreiſeju wehrigu walſtneeku presidenti Dahwi tag-

Tahdeem mißsteem wahrdeem ustizzedama un zittu nelo faunu nedohmadama nelaimiga feewina bij arri gattawa besdeewigam Tuhdasam libbi eet.

Kad nu ta feewina ar fawu besdeewigu waddonu jau tai weeta bij nonahfufchi, fur tas preefsch mas deenahm to maso meiteni til breefmigi bij nonahwejis, tad 5 laupitaji atkal no mescha islechza. Indrikis liffahs behgoht, bet wianna nelaimigu feewinau tee nu fagrahba un mescha beesumä eewilka. Tè nu tee tam brehdamam nelaimigam uppuram laffatu muttè eebahsa, drehbes no mugguras noplehfa un rohkas un kahjas pee kohla peefehja, gribbedami to breefmigu besdeewigu flegawibas darbu tahs wehl nepeedsimmufcha behruina firds deht isdarriht. — Tannit paschä azzumirkt, fur weens no laupitajeem nass panehmis to feewinau peelikka, bij rihbeens — un schis flegawiva no lohdes galwä trahpihts fawam no bailehm pufsmirruscham uppuram pee kahjahm nogahsahs. Tè atkal no ohtra schahweena ohtris laupitajs garr semmi fritta un tuhdat bij balss dstridama: „Schè tee swehri irr kohpâ, nahkat, schawjat un ferrat wiannus!“

Kad nu tee zitti flegawas no tahdahm negaiditahm breefmigahm bailehm bij aibehgufchi, tad peenahza kahds smalki apgehrbees jaktstungs. Schis tai to laffatu no muttes iswilzis, rohkas un kahjas atpestija un to pehz tam us fawu muischu aishwedda.

Schis baggatais jaktstungs bij grabfa leelstungs Schaffgotfch, kas ar fawu dubbultstohbra plinti us jakti eedams bij tai azzumirkt tè gaddijees, fur tas kâ no Deewa subthts engelis nelaimigu feewinau no redsamahs nahwes ispestija.

Besdeewigais Indrikis nu wairs mahjä nenahza un wiffi dohmaja, ka arri wiannu laupitaji faherufchi un nokahwufchi. — Bet drihs tas zaur faweem breefmigeem, besdeewigeem flegawibas, laupifchanas un dedsinafchanas darbeem wiffus isbeedeja. Winesch bij palizzis par laupitaju wirneeku un nosanzahs fenti par „Altugalwu.“ Daudsreis winesch bij arri prohwejis pee grabfa leelstunga Schaffgotfch atreetees, tadèht ka tas neween tohs jau peeminnetus diwus laupitajus noschahwa, bet arri wianna feewu no to naggeem ispestija un zaur to wiinneem tahdu leelu laimi no rohlahm israhwa; bet ne reijas wiannam neishewahs, tas liffai wehl zittus diwi no faweem beedreem paspehleja, kurrus grabfa leelstungs bij nokehris un wiffeem par beedinafchanu us ugguns-fahrtu liffa fadedsinabt. Kad nu schis grabfa leelstungs neapnizzis publehahs arri zittus laupitajus fawos naggos dabbuht, tad tee newarredami nefur patwehrumu atrast, pawiffam to widduzi atstahja.

(Us preefschu heigums.)

Chrmiga fuhdsiba.

Klaufs, klaufs! Petruschka un Tschaukste! Netil ween pee jums Ribgâ, bet arri pee mums us sem-

mehm laudis aismirufufchi, ka wiann irr no Deewa radditi un nosaukti zilwefti. So netil ween paschi zits par zittu brehz un waid, bet arri jau fahf zitti raddijumi par zilweftem schehlotees. — Nefenn bruggu teefas preefschnammâ atradufufchi wehfi, kas pa semmi rahpdams nefis fuhdsibas grahmatu us mugguras, kurrâ fuhdsesjis bruggu-teefai, ka frohdsineeks ar mohderneeku swehtdeenâ masâ gaisminâ effoht wianna dffchwolki isphostijufchi, uppi faufu isfmeldami. Nefst fur besdeewiba aug! Wairs wehfsis newarr uppe usturretees.

S. Chr.

Par sinnu.

Mannim tahda sinna nahkufe, ka dafchi andelmanni us semmehm ar mannu scha gabda „Laila-grahmatu“ blehdibu darroht un laffitajus apmahnoht. Wiann to augstizeeniga general-gubernatora bildi, kas pee schagabba Laila-grahmatas klacht peederr, pahredohdoht ih paschi par 10 kap. fudr. Tadèht teem, kas ta apmahnuti, darru sinnamu, ka **Laila-grahmata ar to bildi kohpâ** maffa liffai 10 kap. fudr. un ka tee lai fawas pahrafi isdohtas 10 kapelkas no teem krahpneekem prassa atpallat. Andelmanni to Laila-grahmatu wairak reijâ pirdami, no mannis dabbu kohpâ ar to bildi ne-eeseetu par 6 kap. un eeseetu par 8 kap., no ka wiinneem tad jau pelna deesgan. Ihpaschi wehl luhdsu tohs lauzineekus, kas peekrahpti, lai tohs krahpneekus pee wahrda mannim sinnamus darra, ka us preefschu no tahdeem warru fargatees un teem fawu Laila-grahmatu us andeli wairs nedoht.

Ernst Plates,

Laila-grahmatas drikketajs.

Wiffeschana.

Mahjas weefa 2trâ Nr. paschâ pirnä sinna no Pelterburgas stahw: . . . ta lmas leeneschanas islohseschana 5 procentu usdewu billetu . . . fur wahjag stahweht: „islohseschana to 5prozentu usdewu billetu no lmas leeneschanas.

Undeles-sinnas.

Ribgâ, 12tâ Januari. Lails atkal palizzis fallchts un seemas jeksch lab.

Einu tirgus. Krohna linn no 38 liffs 50 rub. par birtawu un bralka linn no 29 liffs 36 rub. par birtawu. Schjamas linnufekklas no 8 liffs 9 rub. par muzzu.

Sifla andele. Puhrs sweeschu maffaja 4 rub. 75 kap. liffs 5 rub., puhrs rubsu 3 rub. 75 kap., puhrs meeschu 2 rub. 50 liffs 75 kap., puhrs ausu 1 rub. 50 kap. Puhrs sweeschu miltu 5 rub. liffs 6 rub. — kap., rubsu miltu 3 rub. 50 liffs 60 kap. Posh sweesta 4 rub. 50 liffs 5 rub. Muzza fahls: farkana 9 rub., balta 8 rub. 25 kap., smalla balta 8 rub. 25 kap., afmina fahls 6 rub. 75 kap. Silkes lajdu muzzâ 13 rub. 50 kap., eglu muzzâ 13 rub.

Naudas tirgus. Walfs banka billetes 79 rub., Wids. usfalkamas liffu-grahmatas 100 rubl., neusfalkamas 81 rubl., Ribgas liffu-grahmatas 82½ rub., Rursemes usfalkamas liffu-grahmatas 97 rub., 5 procentu usdewu billetes no pirnas leeneschanas 115 rub., no ohtras leeneschanas 113½ rub. un Ribgas-Dinaburgas diel-fu-zella akhjas 109½ rub.

Atbildedams redaktehs A. Leitan.

No zensures atwehlehts.

Ribgâ, 12. Januar 1868.

U r a h d i f c h a n a

to 1mā Janvārī f. g. islohetu 5 procentu naudas biķetu ar usdewehm, kurras liffumi 13tā Novemberī 1864
wīksaugstaki apstiprinati. Laifi Mahjas weest Nr. 49, 1864.

Series nummers.	Biķetes nummers.	Īt winnejs.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Īt winnejs.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.
		rub.			rub.	katra 1000 rublūs.		katra 1000 rublūs.	
166	41	200,000	9,917	47	8,000	1,877	43	14,218	11
19,751	18	75,000	15,003	23	8,000	4,552	46	11,929	12
5,104	1	40,000	2,126	45	5,000	1,804	4	18,971	29
4,060	15	25,000	13,391	49	5,000	6,158	14	13,109	39
17,243	47	10,000	5,383	42	5,000	15,937	47	17,915	20
5,364	49	10,000	12,676	10	5,000	12,421	48	4,043	45
17,825	49	10,000	19,346	18	5,000	9,840	42	2,997	47
6,458	46	8,000	9,928	19	5,000	10,992	21	8,036	35
9,283	39	8,000	3,914	33	5,000	1,997	44	14,351	28
8,851	50	8,000	3,602	12	5,000	10,372	27	655	50

Katra 500 rublūs.

Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.	Series nummers.	Biķetes nummers.
12,287	6	3,062	39	9,346	20	11,423	11	5,813	26	11,241	30
8,710	15	5,565	48	19,707	13	19,423	25	5,102	16	3,852	40
11,287	32	3,878	41	18,534	8	14,025	3	1,293	31	18,615	19
3,613	27	1,751	31	10,997	5	15,541	32	18,981	30	18,974	50
13,305	4	18,072	18	787	12	86	41	7,142	26	12,658	22
303	46	11,460	6	12,974	42	17,635	45	2,883	47	350	30
14,296	13	10,113	35	2,745	35	9,909	1	5,400	30	9,353	13
8,170	40	10,320	31	17,717	31	589	2	16,853	10	2,874	18
11,644	41	767	40	15,817	32	14,245	18	7,052	14	7,362	17
3,732	20	242	21	7,886	16	15,148	23	7,871	34	19,178	8
12,972	42	5,010	42	2,494	19	12,985	45	13,058	19	15,668	29
14,085	50	1,644	48	11,001	27	13,867	45	12,631	8	19,190	42
583	31	8,941	10	14,096	29	7,888	25	10,870	38	4,292	42
4,068	39	7,239	16	18,136	30	1,797	23	98	34	3,216	30
8,828	10	11,054	37	7,910	28	8,888	9	10,125	42	2,471	1
3,435	28	14,506	23	2,648	34	18,756	42	15,752	4	8,042	44
17,914	15	15,726	17	12,485	50	5,757	46	19,193	15	6,374	40
461	23	954	29	17,384	31	7,938	13	7,828	19	17,147	29
7,323	6	12,083	32	309	38	5,953	28	10,474	8	17,093	32
1,236	18	724	50	976	13	16,077	44	14,567	12	4,501	21
9,997	15	4,898	43	16,387	29	12,711	8	1,875	29	5,222	30
14,468	14	1,441	50	16,107	13	13,260	24	8,073	5	5,345	15
16,442	26	4,336	33	16,626	45	6,729	16	6,789	17	118	21
9,708	12	17,324	17	12,920	16	12,903	23	5,579	19	8,253	10
11,148	6	10,091	6	10,367	32	12,687	41	6,116	48	10,388	27
19,027	6	1,186	22	12,811	6	8,550	26	15,256	1	9,731	4
2,691	50	906	2	12,401	21	6,724	43	11,482	1	4,813	5
3,467	34	13,588	8	661	6	16,912	50	12,097	17	3,699	35
19,125	32	6,270	30	19,119	32	8,914	23	11,089	6	3,124	14
13,177	43	19,833	15	3,425	45	17,294	2	10,725	44	10,981	1
18,635	5	16,884	9	12,063	20	16,788	9	11,611	32	9,487	38
13,962	8	15,411	34	19,134	12	1,977	8	12,271	11	18,299	28
13,273	17	19,745	16	2,188	8	14,481	29	560	47	3,927	2
10,694	38	1,256	20	1,577	22	17,641	15	4,684	46	3,588	1
15,619	42	424	11	5,035	25	7,990	49	8,497	40	5,890	34
9,529	3	19,135	49	4,443	32	5,951	28	12,400	36	15,353	29
15,559	40	6,967	41	3,460	26	16,856	40	477	50	10,882	45
13,654	27	7,543	29	12,162	16	16,320	45	7,965	21	19,215	24
6,576	12	18,437	40	14,600	19	8,912	25	18,503	23	12,056	20
6,149	6	19,798	43	5,013	37	19,800	21	3,264	41	6,451	10
4,273	26	17,786	23	9,128	31	8,199	31	13,059	7	9,069	19
10,107	38	7,813	42	18,192	34	17,106	40	16,578	13		
15,481	19	17,789	38	5,148	16	14,905	28	5,370	39		
5,908	30	18,347	13	4,746	31	19,143	34				

Kohpā 300 winnesti par 600,000 rubleem.

Kurras biķetes zaur lohšeschanu atpakkā nemtas un us preekšhu wairs nederrehs.

Series nummuri: 19,234. 7,795. 2,954. 6,388. 3,074. 19,670. 15,540. 13,962. 6,503. 7,344. 1,231. 561. 999. 19,901. 19,162. 2,918. 15,735. 19,600. 339. 14,316. 18,337. 18,962. 18,034. 6,979. 12,265. 13,082. 8,102. 3,047. 328. 8,834. 10,335. 14,995. 6,142. 9,496. 16,505. 1,362. 11,918. 14,375. 19,391. 15,311.

Sluddinafchanas.

 Teem, kas aiskawejuschees Mahjas weesi apstellecht, darram sinnamu, ka apstelleschanas wehl arween warram peenent un tapat tohs pirmohs numerus, ka arri to skaisito bildi wehlat apstelletajeem lihds doht.

Mahjas weesa apghadataji.

Kad taggad rebsam, ka semmes-landis fewim smukkas un leelas istabas buhwe, tad arri buhtu labba leeta, ka tur liktu eefschā labbas istabas leetas (trehslus, galbus un t. pr.). Preefsch schahs waijadslbas uesteiz

W o l d. L a n g

mehbetu jeb istabas=leetu magasihne un fabrikis,

Schweinfurta nammā, us Kalku- un Wallis-eelas stuba, fawu leelu krahjuumu, fur atrohdami galdi, trehst, gultas, speegeli un stapsi, ka arri losaji, wisti lipri un smukti iskrabdati, kas teel pahroohiti par tit lehtu malsu, ka semmes dischleri nemas tit lehti newarr taitshi. Kad pilssehta eet, tad schi magasihne un fabrikis atrohdams pa kreisat rohtai aiz Thiesf tunga tebrauda bohdes.

Wisseem pee Burtneel Jaunas muishas (Sternhof) peederigeem, ahropus schahs waltis dshwoodameem pagasta lohjelkeem no 21 gadda wezzuma teel zaur fwo zeefti peeteilts, ka tai 23schā Januari f. g. preefsch pufsdeneas lai fanahf pee rekruschi lohshu wilschanas.

Burtneel Jauna muishā tai 2tra Janw. 1868.
[Nr. 1.] Pag. wezz. P. Sternmann.

Okzions.

No fabeedrotas Wohlermuishas pagasta teefas teel sinams darrichts, ka tai 1ma Februari f. g. pullst. 1 pehz pufsd. sem Hermelin muishas pee Katribn dambja, Weitmanna mahja Nr. 142 tahs mirruschahs Katribnas Elisabeth Mazlewitsch palkat palikluse mantiba ka: fewiwischa drehbes, istabas- un lehta-leetas, gultas-drehbes un wehl daschadi krahmi wairakshilitajeem pahroohitas tiks. Sabeebrota Wohlermuishas pagasta teefa tai 9ta Janwari 1868.

Preefschdetajis Joh. Weiffenfeld.
[Nr. 2.] Pag. teef. ftrihw. S. Thieberg.

No Muhrmuishas waltis waldischanas (Walmeeras kreife) teel par wehra lishanu sinams darrichts, ka tee us passchm dshwoodami waltis lohjelki paschi ar fawabim un fawu peederigu krusimahim simehim lai pabrnahf un passf pahrimihj. Kas to wehra neliks, tam neliks passe peestelleta.

Muhrmuishā tai 8ta Janwari 1868.
Waltis waldischanas wahroa:
[Nr. 1.] Waltis wezzatais D. Breebe.

Sinna jaunefleem.

No Mengelmuishas (Zarnitau) pagasta waldischanas (Rihgas kreife un Mengeles basnizas draudse, juhrmallā) teel zaur scho ralktu sinams darrichts, ka ta minneeta pagasta waldischana weenu rekruschi ispierschanas beedribu ezebluse ter un teel tabdi puishchi, kas piemā lohsechanas klaffe stahw, usajinati, pee schahs pagasta waldischanas wehl klachtatas sinnas peeteiltees. 3
Mengelmuishas pagasta waldischanā tai 4ta Janw. 1868.

Wissadus uaudas- un wehrts-papibrus pehrf un pahroohd

C. S. Sakmann,

Rihgā, Londones trahteri, Kalku-eelā.

Utes, aubes, bruhdes-wainagi un behnu-aubes pehz jaunās mohdes un smukti strahdatas irr dabbujamas pee puzsmolereenes

M. Willinski,
majaja Kalei-eelā Nr. 16, pretti gilbes-nammam.

 Wissadas sehllas dabbujamas pee ta dahrsneela Smiltene, gar Walmeera.

Par wehrā lishchanu.

Tas pasihstams Hollan-deeschu peena-pulweris atkal irr dabbujams pee **Alfred Busch (Hach)** pehrnju- un apteeka-prezzu-bohde.

A. Th. Thiesf

Englischu magasihne,

Rihgā, Kalku- un Wallis-eelas stuba, par wislehtato malsu ispahroohd dehtu- un schekers-sahgus.

 Tannis danyjudmallās, fur arri ar dampi maifi zepp un kas atrohdamas pee leela pumpa, warw rubsu un tweeschu militus par wissulehtato malsu dabbuht pee 3

A. C. Schulz.

Rabbi rupji milti 340 kap. puh-rā dabbujami tai miltu-bohde us Ranta dambja pee

W. Borchert.

Wisseem semmes fainmeeleem sluddinaju, ka es wissadas prezzes, kas preefsch ehschanas geldigas, par tirgus zennu pehrtu preefsch Rihgas pahretikas beedribas (Contum-Berein). Luchsu, prezzes taitpat pee mannim eestelst.

M. Wunderlich,
Rehnin-eelā Nr. 11.

Lehtas wattes

irr dabbujamas 35 kap. par mahrzinu pilssehta Jaunajā eelā Nr. 18 pee 1

C. Willnewig.

Schkelteretas dsijas

no wisseem nummareem, nepehrwetās, tā arri silas, it labbas un ar riktigu swarru dabbujamas G. W. Lösewig wadmalu bohde pee rah-tuscha un pee mums kantori, Sinder-eelā Nr. 6.
J. C. Neunkig un beedris. 4

Bohdes pabrzelshana.

Ar scho isfluddinashanu darru sinnamu, ka es fawu tebraudu-, dselsu- un warwu-prezzu-bohdi no Zassches namma esnu pah-zehlis Sinder-eelā Brachmanna nammā un luh-dsu famus andeles-beedrus, ka lihds schim, tā arri jo prohjam mannim usrijetees un ar man-nim andeletees. 2

Pawel S. Popow.

No Ladschones Ewangeliskas Luttera draudses zaur mahzitaju H. Gulele esnu preefsch Pitau semmes badda zeetejeem fanehmis trihsdesmit trihs rub. fubr.

G. Westberg.

Teem wezzakeem, kas fawus behrus Walmeeras stobliā suhta, darru sinnamu, ka no jauna gadda 1868 diwi puikas pee mannim warw lohretel un kosti dabbuht.

Th. Meyer.

Teel mellehts weens, pee lohpeju lahrtas (Sem-neeku lahrtas) weepassigs silwets, kas saproht kreemu wallobu riktigi runnahf un rassstib.

Weshleschanahs us scho ar adreft „A. B. G.“ nobohdamas pee Mahjas weesa bricketaja Plates tunga.

Koste un lohretelā peenem jaunas laudis jeb arri behrus, kas stobliā eet. Kur? to dabbu sinnoht Mostamas Ahrrihgā, pretti seminarum, Lutowa mahja Nr. 18.

Schjesmuishā, Krimmul-des basnizas draudse, teel ta muishassemme us pufsgraudu isdohta.

Dohles mahzitaja muishas semme — 90 puhra-weetas leela — ar lohpeem un seh-klahm no Surgeem schi 1868ta gadda us renti teel isdohta. Klohtakas sinas dab-buhs pee muishas waldischanas, 17 werstes no Rihgas, 2 werstes no Stobpinā dselsu-jella stanrijas us Dalgawas krasta. 3

Lauki un ptawas peederigi pee Roperbeck muishas, kas atrohdama Rihgas kreife, Ubbenor-mes kirspehle, teel no nahfameem Surgeem 1868 wot nu us pufsgraudu wirtschaptis jeb ar prett kauzoni us 6 gaddem us renti isdohti. Tur-pat warw arri labs kutschers meetu dabbuht. Klohtakas sinas dabbuhs turpat pee muishas waldischanas. 2

Mahjas pahroohschana.

Weena mahja Kengaraggā, tuwu pee wehry-schanas fabrika, ar pol. Nr. 59, apdrohshinata pilssehtas ugguns grehta beedribā ar 666 rub. irr tihlit pahroohdama; klachtatas sinas par to dabbu Sinder-eelā Nr. 2, 3 treppes augschā. 1

Tas irr kohiti derrigs, kad arramu semmi pahrlabbo un wezzaines, purwus u. t. pr. par arramu semmi pataifa.

To jau gan sinnam, kad arramu semmi pahrlabbo, ka winna wairaf augtu nefs, tad tas buhs fainneekam derrigs; bet arri tas irr derriga leeta, kad ne-apstrahdatus semmes gabbalus par arramu semmi pataifa, ka petnas wairaf isnahf, nefa darba isgahjis. Dasch wihrs labpracht nemtu kahdu stuhriti mescha-semmes, wezzaines jeb purwa, kad winnam to dohtu. Un winsch to kohpdams, tatschu ko isdabbutu, bet kas winnam to dohs? Ta pa wissu Wissemmi un Kurssemmi leeli semmes gabbali dibla stahw, fur warretu ar laifu labbu petnu isdshft, bet mehs bishkstamees no darba.

Semmes pahrlabboschana un arramas semmes ectaisischana, fur wehl nam bijuse, irr preesch semmes kohpeja leela un wajadfiga leeta, jo strahdneeki paleef jo deenas dahrgaki, isdohschanas preesch wirtschaptes, pagasta un familijas ar ween wairojahs, frohna nodohschanas paleef arri gaddu no gadda leelakas: fur fainneeks to naudu lai nemm? Sainneeks if katris newarr buht kohpmannis jeb ammatneeks, ar ko warretu naudu pelniht, un selta leetinsch arri nelihst: fur fainneekam nauda nahfs, kad isdohschanas wairuma eet? Un naudas isdohschanas paliks wehl ar ween leelakas, jo taggadejas massaschanas nam wis wehl to wiss augstako mehri aisneeguschas. Sainneeks til warr naudu no sawa semmes stuhritscha gaidiht. Tapeh; arrama semme japahrlabbo un ne-apkohpti semmes gabbali ja-apstrahda, lai wairaf eenahschanas rastohs, ka warr wiffas nodohschanas ismakscht un preesch wezzahm deenahm kahdu grassiti eekrcht. Kas semmes pahrlabboschana un arramas semmes peetaisichana buhs flinks, tas mohzisees un publesees ka wehrgs, lai til warretu fewi un sawejus usturreht; bet daudsreis winnam arri ne tas ne-isdohsees, — winsch isputtehs, fur buhtu warrejis par turriku wihru palift.

Bet ne ween weenas familijas deht buhs semmi labbat kohpt, lai us preeschu wairaf isnahf: wiffas pawalstneeku labflahschanas deht tas irr jadarra; tadeht waldischana un semmko hpihas beedri-bahm peenahfahs par to gabdcht, ka laudis us tam dshthohs, semmi labbat kohpt, ka lihds schim.

Ka pawalstneeku labflahschana wairuma eet, kad semmes kohpschana pahrlabbo, to skaidri redseim, kad apdohmajam schahs diwas leetas:

Pirma kahrtä: Sainneekam un gruntneekam irr saws semmes gabbals eemehrohts, to newarr ne garraku ne plattaku pataischt, ja negribb pahrbeschu eet, un kad to darra, tad zekahs karsch. Ar wahrdu falkoht, zil Deews mums muhsu pasaulé

semmes irr dewis, til mums irr, un par to japateizahs. Bet turpretti semme teef un tiks preesch stabdeem pamasinata zaur tam, ka preesch dsels zekkeem, schoffejahm un zitteem zekkeem, ka arri preesch fabrikeem un dsihwojameem ehkahm leeli semmes gabbali teef eeemti, ko newarr wairs apstrahdcht;

Dhtra kahrtä: Mums wisseem tas irr sinnams, ka zilweku us pasaulés wairaf nahf, nefa no pasaulés iseet, un zaur tam eet kauschu skaitlis wairuma. Wisseem pawalstneekem wajaga no semmes pahrtift. Tapeh; wajaga labbat semmi kohpt, lai til dauds isnahf, ka ifkatram par mehremu maksu sawa deenischta maife teef. Bittadi mehsh sawa usturra deht krihtam ahrsemmei rohkäs; wiffas pahrtiftas leetas mums buhtu no turreenes par dahrgu naudu japirk, zaur kam pawalstneekem buhtu leelis truhkums jazeesch. To jau pee zittahm leetahm deesgan skaidri redsam: Engelischu, Bruhschu un Sprantschu prezzes teef pee mums dahrgi aismaksatas. Wai mums zaur kahds labbums, kad sweschas semmes prezzes tam til dahrgi pirtam? Selts un sudrabs aiseet par dahrgahm prezzehm us sweschu semmi, un mehsh fuhrajam, ka naudas nam. Tadeht lai mehsh paschi dsjennamees, wiffas labbas leetas sagabdcht, tad paliftim baggati.

Kad leeli semmes gabbali stahw ne-apstrahdati, tad newarr arri weizigam strahdneekam kahdu algu doht, ka winnam peenahfahs: tahdi eet us pillsfehthahm, un semmes darbam paleef masaf strahdneeku.

Apstrahdata semme, fur sweschi un fillais linnu laufs lihgojahs, irr dauds jaukaki usskattama, nefa pelleka wezzaine, swirdoschi purwi un pufs nokaltuschu krumt. Kad muhsu semmite jauki iskattisees, tad mehsh sawu dsinteni un tehwa-semmi mihlesim un dsihfimees us tam, par labbateem zilwekem palift.

If katram zilwekam gribbahs, wai dauds wai mas, us sawu rohku palift. Kad scho gribbu zil nezil peepilditu un tohs ne-apstrahdatus semmesgab-balus labbeem saprchtigeem strahdneekem us gabdeem isdohthu, es dohmaju, tee Zeifkas un fillahs semmes mihlotaji turretu muhsu semmi arri par fitto semmi: Kur wairaf kauschu kohpa dsihwo, tur jau arr irr fillats, ka to mannam tur, fur pulka kauschu kohpa faspreduschees.

De nu par to norunnajahm, zil wajadfiga arramas semmes pahrlabboschana, un pawaitroschana irr, un dohmajam, ka katram tas buhs saprohtams. If katrs, kam prahts us to nessahs, warr schinni lappina arri sawas dohmas un padohmu par semmes kohpschana isteikt. Us preeschu, ja Deews wesselihu dohs, par to runnasim, us kahdu wihsi warr semmes kohpschana pahrlabboht, ka semme wairaf augtu isdohd.

Prizzis.

Kaut jel mehs wiffi warretu til lustigi un meerigi dšihwoht, fà Meegain tehws! Ruhpes winnu nespeeda, jo ammata un darba tam it ne fahba nebij; naudas deht wiafch no ruhpehm pa wiffam ne fo nesinnaja, jo wiafch irr baggatu faufchu dehts un dšihwo no fawahm intreffehm, fas katru gadd' trihs tuhftofchus rubtus istaifa. Meegainis irr turklaht labs un gohdigs zilweks, prohti wiafch nedser, neleelabs ar fawu naudu, nespehle fahrtis, fa zitti baggati laudis; winnam irr mißfta firds, zaur fo tas wiffieem warr labbi peeglauditees: wairaf newarr fazzibt, wiafch irr labs un gohdigs zilweks. Meegains buhtu preefch fawahm prezzibahm labpraht fahdus lustigus nedarbus usfahzis, bet winnam us tam ne buht kurafchus nebij. Ko wiafch fawà laika fliftu darrijis — un tas irr tihri neela leeta, — par to lai winna draugi atbild. Bet par to, fo Meegains labba darra, wiafch arri pats newarr atbildbeht. Kad wiafch redseja, fa draugi nabbageem fo dewa, jeb dahwanas tizzibas brabteem u. t. pr. falaffija, tad Meegains ne kad nepalikka pakkala, bet — nedewa ne weenu fappeifu ne wairaf ne mafak, fà winna draugi. Kà to warreja sinnabt? Nu, wiafch papreefchu ittin smalki isklaufchinaja, zil tee zitti dewufchi. Draugi winnam pubrs, ohleste un swars, ar fo wiafch wiffus fawus darbus mehroja. Laima, fa Meegains ar fawu meegainu garru baggats bij, zittadi tas buhtu wiffieem par nerru. Ar fawu feewu wiafch glufchi meerigi dšihwoja; pee tabs arri nebuhtu tizzis, ja labbi draugi tam nebuhtu eeteilufchi. Seewa nebij flaita, bet pawiffam nesmukka arri ne. Kas par to? wiafch jau feewu tapehz nehma, fa draugi tam to eeteiza. At tu mißlats Meegainiht!

Meegaina feewa bij gudrata, fà wiafch pats. Gefahkumà winna ne buht negribbeja no Meegaina fo sinnabt;

Bet tiffu nandina fastite flabbina,
 La daschas meitinas laulibà labbina.

„Winnam irr labba istiffchana, wiafch irr turrigs wihrs!“ Schee wahrvi teef no meitahm (wai no puifcheem arr?) augiti zeeniti.

Scheem lautineem Deews schkinkoja diwus behrinus; sehns jau bij astonu, fluffis peeju gaddu wezs. Schee diwi azzu-raugi bij wezzaku leelafais preefs; bet jo wairaf par teem preezajabs wezza feewas mahte.

Behrnus gohdigi usaudsinabt, to wezzaki turreja par swehtu leetu. Bet tiffai ar mißlibu ween waijagohht behrnu waldbiht, rupjatu un bahrgatu waldischanu un waddischanu mahte newarreja eezeeftes. Tehws arri no tam drihs pahrliezimajabs, un bahriabs ditti ween us rißftes. „Behrni jau naw lahtfchi, fas ar kobtu waldami,“ tà tehws ar ween fazzija.

Bet nu behrns jau no paschas jaunotnes daudf fo gribb, fur prahtigeem wezzakeem jafalka: to newarr palaut. Ja nu tehws un mahte schai gribbai no pascha jauna galla nestahw pretti, tad fehi gribba paleef par patwaku: wiffa, fa behrnam eegribbabs, ta waijaga dabbuht, kad wai mirtu. Mahte daschu reis bailes usnahza, kad triju gaddu wezs Prizzihts, tas bij winnas dehta wahrds, — gar semmi krittà blaudams un spahrdijabs ar kahjam un rofahm. Kapehz? tapehz, fa mahte to nedewa, fo schim gribbejabs. Wezz-mahte tad attal apmeerinaja, fazzidama: „Ko nu ar nesaprafcha behrnu isdarrihs!“ un tehws wehl fawus wahrds peeliffa: „Es jau arr tà dohmaju, ar gaddeem wiafch tifs gudrats.“ Prizzihts nu ar ween dabbuja, fo gribbeja, un ja tas newarreja notilt, tad labbu pihragu jeb it faldus wahrds. „Lai Deews pasarg,“ tà mahte daudf-reis fazzija, „fad behrns brehdams frampi dabbutu, tad es no bailehm mirtu!“ Prizzihts auga ar ween leelaks un patwaka tam arri jo spehziga paliffa, fas daschureis fà leesmas isfchahwabs. „Ar gaddeem wiafch tifs gudrats!“ tà wezzaki weens ohtram teiza. Weidsiht tatschu mahte nomannija, fa waijagohht behrna patgalwibai pretti stabweht. Waijagohht behrnam jaukus stabstinus preefchà lassibt, fur dširdams, fa nerahneem behrneem flifti eet u. t. pr. Mahte un wezza-mahte, abbas deefgan nopublejabs lassidamas, fa tehnam pascham affaras nobirra. Katru nedarbu, fo Prizzis padarrija un ihpafchi par winna patgalwibu ar mißteem un faldeem wahrdeem melleja eeteilt, fa tas ne-effoht labbi; bet dehtiafch us flehpja fehdedams bribnejabs, fa mahte ar affarahm winna deht til daudf nopublejabs, un fa til wakkà tiffa, tad arri fawus eerastus nedarbus usnehma. At zil mahte tas zaur firdi gahja! Winna dohmaja, fa behrnam effoht almena firds. Tehws nu wezza-mahte tad attal apmeerinaja: „Wehl jau wiafch jaunufch, wiafch no taunuma ne fo nesinn.“ Kad Prizzis jau feschu gaddu wezs bij, tad us winna fazzija: „Paga, paga, puifibt, us Mabrtineem Terwi fubtiffim ffohla, tur Lawu stihwu kaku gan lohzihs!“ „Es arr tà dohmaju,“ tehws teiza, „ffohla winnu par zilweku pataisfhs. At zil tas irr labbi, kad ffohlas irr!“ — Ja, ffohlai leef gan to grubtu audfinafchanas darbu us plezzeem, bet kad Meegainam preefch ffohlas fas jadarra, tad fchokkabs un ftohmabs deefgan. Mabrtini atnahza, un rittigi! Prizzihts fahla ffohla eet. Un zil smuffi Prizziti ne-usgehrba! Sauni fwahrki muggurà, jahbazini kahjäs, ffohlas tafcha, fas puif ohtra rubta mafsa, larrajabs pee fahneem, fchetras raibas grippeles, fà arri trihs rakstamabs grahmatas ar apseftitahm mal-lahm tam libds, — fas wehl truhft? Tas truhft, fa Priffcham, kad gan maf no mahjam libdsi nemm, tatschu paklaufibai waijaga libdsi buht. Bez ffohlas dabbuja Prizzis libds ar fawu maf mahju wehl mahzibu no aumeiftera. Bet nebij ne zil ilgi, pehz tam, fa

aumeisters Pritscham kitta sprohgainajós, un tapehž aumeisteri atlaida. Trihs mehneschi pagahja, un Prizzis dabbuja flittu leezibas sihmi no fohlas. Nu bij attal mahjós to waimanah. Mahte nu fataiffjabs, ittin pateefigi ar Prizzi runnah. Mehdaugu rohla turredama, nosehdahs, un tehws dehlu wedda preefschâ. Tè nu mahte garru runnu turreja. „Das libdsehs!“ tà wiinna dohmaja. „Statt, kas tew par brangu feewu!“ tà tehws pee fewis dohmaja, fawas feewas garru runnu klawidamees. Prizzis attal dohmaja: „Al kad es tittu jel ween reis wakkâ.“ Tà dohmajohť tam kas prahtâ fehahwahs, kahdâ wihsê warretu ahtraki wakkâ titt. Kamehr mahte wehl runnaja, Prizzis starpâ maifidamees fazzija: „Mihla memmia, es Tew arri nu arweenu preeku darrischu!“ un mahte ap kaku kerdamees, to labbi nobutschoja. „Wai Tu pateefi manim gribbi preeku darricht!“ tà mahte no leela preeka eefauzahs. „Wai tas teefa, Prizzicht?“ Nu mahte lihgsnoda-mees dehliu pee fruchtim speeda, glaudija un but-schoja. Taggad preeki bij leelaki, kâ tahs preekschejahs behdas. Us mahtes peerunnaschanu Prizzis nu tehwan arri apfohlja, preeku ween darricht. Bet nu dehliensch ar' us tahm pehdahm praßija, wai warroht dahrsâ cet isfreetees. Nobutschohts un ar zuktura pilnahm kullehm, puika pah pagalmu us dahrsu aisfrehja — gudraks gan palizzis, bet, deemschehl firdi tahs pats nebehdneeks. „Mihla feewin,“ tà Meegains fazzija, „tahdu brihnunu gan wehl ne-efmu redsejis. Das bij ittin smukka no Lewis isdarrichts, feewin mihla.“ Tè nu winsch feewu brangi nobutschoja. „Ja,“ feewa teiza, „es jau arween fazziju, ka ar mihlibu ween warr zaur behrnu dwehselehm zauri speestees. Kad es tit warretu kâ ne kâ sinahť dabbuht, wai fohlmeisteri ar Prizzi tapat darra, kâ es. Lai Deews pasarg, tas jau buhtu breefmiga leeta, kad fohlâ ar behrnu zittadi darritu! Es rihtâ Prizzi us fohlhu pawaddischu un runnaschu ar wiinna fohlmeisteri.“

(Us preefschu wehl.)

Anaukis un Kraukis.

jed:

Dantschu wakkars.

Anaukis. Nahz, Krauki, eefam pastaigahť un apstattisam danzotajas.

Kraukis (singedams).

Ne tit ahtri, tur nahť daili

Smukka skukka, plezzi kaili;

Muhfu Leene tur irr klahťu,

Us tahs turru labbu prahtu.

Ja mehš wiinnas gauschi luhgtu,

Tad warr buht gan rohšes pluhgtu.

Anaukis. Gij tit tu weens pats, es Subfu starpâ negribbu peektals rittens buht, pee puddeles jau pehzat gan fatiffimees.

Kraukis. (Usrunna weenu nesenn pilssehtâ eenahfuschu danzotaju). Al jauka semmes pukkite, wai man irr brihw, no Lawas garschigas smarschas kahdu brihtiau baudiht?

Semmes pukkite. Wai Tu nesinni, ka pukka smarscha galwas fahpes darra.

Kraukis. Kapehž Tu baitojees par mannu galwu, kad jau man firdi effi eewainojuse.

Semmes pukkite. Gewainota firds Tew tit daudš kaites nedarrichs, kâ slimma galwa, jo ta Tew pehzat jasukka.

Kraukis. Un kas tad manni lai fukka?

Semmes pukkite. Lawa mihtaka, kas taweem wahrdeem lehti tizz.

Kraukis. Un to man fakka tahda mejscha paparda, kam daudš reis ar dividefmito daku puifschu mihslestibas japeeteet? — tit us Lewi ween schodeen sawu dufmu-uhdeni leeschu.

Semmes pukkite. Un es preeksch Lewis scho uhdeni nowahrischu. — (Wiinna aismuhl.)

Kraukis. Ta meitscha irr labba, — pateefi ittin labba! — ne kas par to, ne weens zirteens kriht us pirma fohla, jeb —

Anaukis. (Djenna kahdu danzotaju, kas mattus tihsliinâ neffa, kâ taggad mohde). Al smukka sweineeze, Tu manni sawâ tihsliâ fahchruse.

Sweineeze. Tad ta leels lihnis.

Anaukis. Ne, efmu futtis.

Sweineeze. Uttes! (eet ar zittu danzohť).

Anaukis. (Us swahrku peedurknes stattidamees eeraug pahri balto). Ja, rihtigi!

Preeksch mahju buhschanas.

Kâ warr to weetu atrahť, fur affu jarohť? Kahds Irlandees, kas ar to nodarbojahs, to weetu atrahť, fur uhdens appalsch semmes, ka warr affu rakt, darrija tà: Winsch nehma afmeni no widdeja leeluma un eeralka to nakti semmê. Dhtrâ rihtâ bij afmens gluschi drehgns, bet ne tit flapjsch, kâ pehž Irlandeescha gribbas wajadseja. Nahfoshu nakti winsch attal afmeni zittâ weetâ eeralka, un rihtâ bij afmens gluschi flapjsch. Us sehahs weetas Irlandees liffa rakt, lai gan strahdneeki wiinnu apsmehja. Dhtrâ deenâ pehž tam, kad affu eefahla rakt, usgahja leelu uhdens-ahderi; uhdens nahza tit ahtri, ka affas newarreja gandrihs ne isbuhweht.

Mugligi groundini, kas arweenu dihgst.

Kas maif un gaku gribb eedabbuht, tam wajaga darbotees ar lohpu-barribu un mehšleem.

Tà kâ flitts brauzejs jaunu strgu famaita, tapat flitts semmes-kehpejs warr wisflabbako semmi famaitahť.

